

Drugssymposium METEN is WETEN?

Drugsscreening in justitiële inrichtingen en de verslavingszorg.

R.Kaletzky
TweeStedenziekenhuis
Laboratorium ZAMB, Tilburg.

Op donderdag 11 september 1997 werd in het Slot Zeist door het Laboratorium van de Ziekenhuis Apotheek Midden-Brabant (ZAMB) een symposium gehouden met als titel " Drugsscreening in justitiële inrichtingen en de verslavingszorg". Het laboratorium voert onder de naam Dutch Laboratory for Drugs and Doping (DLDD) drugsscreening en confirmaties uit voor o.a. betreffende instellingen. Het thema was **Metten is Weten ?**

Drugsscreening

Drugsscreening is een hulpmiddel om mensen die onder toezicht staan van justitiële inrichtingen, de verslavingszorg, ziekenhuizen of psychiatrische inrichtingen te controleren op het gebruik van drugs. De ratio van het controleren op het gebruik van drugs kan per type inrichting verschillen, evenals de wijze waarop dat gebeurt en de consequenties die aan de uitslagen verbonden worden.

Flower Power tijd

Al vanuit de jaren '60 is het laboratorium van de Ziekenhuisapotheek Midden Brabant te Tilburg geconfronteerd met het testen van drugs in urine en onbekende poedertjes. Poeders of pillen waarvan de samenstelling uit een drug en andere ongewenste bijmengingen bestond. Via de GGD werden deze middelen wekelijks bij ons gebracht. De afgelopen jaren is er een dermate grote ontwikkeling geweest in het wereldwijd drugsgebruik, dat er meer en uitgebreider aandacht en onderzoek noodzakelijk werd.

Verontruste ouders

Steeds vaker lezen we in de krant

over slachtoffers onder jongeren al dan niet met dodelijke afloop. Wij worden dan ook steeds meer benaderd door ouders die een onbekend poeder of pil bij hun zoon of dochter gevonden hebben. In het uitgaanscircuit is een toenemende groei te zien in alcohol en pillen gebruik. Juist combinaties van deze twee brengt extra gevaren met zich mee. We zien nu ook door het oprollen van XTC labjes en andere vangsten door de politie, dat de pillen die als XTC aangeboden worden andere (gevaarlijkere) bestanddelen bevatten.

Nieuwe gevaren

De vangstresultaten van de politie lijken succes te hebben, maar het negatieve effect is dat het ondergrondse circuit nu bij gebrek aan de werkzame stof in de XTC (Methyleen-dioxy-amfetamine, MDMA) pillen, andere samenstellingen van stoffen (atropine) in deze pillen doet. Als farmaceutisch en toxicologisch laboratorium is het noodzakelijk om op deze ontwikkelingen een antwoord te hebben. Zeker gezien de regionale functie, die ons laboratorium in dit ziekenhuis heeft, hebben wij toen het voortouw genomen om een afdoend antwoord te kunnen geven op de onzekerheid die om het drugsgebeuren zweeft. Als één van de grootste drugsbepalende laboratoria binnen Nederland hebben wij een dusdanige faam en kennis opgebouwd dat wij regelmatig geconsulteerd worden.

Gezondheidsraad

Tot nu toe is er nog geen eenduidig beleid verwoord door de gezondheidsraad omtrent de te hanteren cut-off waarden. In november van dit jaar zal eindelijk een rapport hierover naar buiten komen. Het is

belangrijk dat er een eenduidig beleid binnen Nederland gevoerd wordt met betrekking tot de drempelwaarde. De gezondheidsraad geeft advies aan de minister, waarna het ministerie een overheidsbeleid uitvoert, waarmee wij hier dan op een verantwoorde wijze met dit stuk van de volksgezondheid om kunnen gaan. Hierdoor zal er meer consensus ontstaan omtrent een eenduidige uitspraak voor het aantonen van drugs misbruik. Hierdoor kan het toch al zo omstreden nederlandse gedoogbeleid duidelijk afgebakend worden ten aanzien van wat en wanneer is er sprake van gebruik van drugs.

Symposium

Voor ons was dit het derde symposium dat wij organiseerden met betrekking tot de stand van zaken over het drugsgebruik en de drugsbepalingen in Nederland. Nadat onze apotheker van de ZAMB Dr. A.C.G. Egberts de opening had verzorgd, nam de dagvoorzitter Prof. Dr. F.A. de Wolff het van hem over. Prof. Dr. F.A. de Wolff is hoogleraar toxicologie bij het AMC te Amsterdam en tevens verbonden aan het Leids Universitair Medisch Centrum. Ook heeft hij zitting in de adviesraad van de volksgezondheid. Hij heeft een zeer uitgebreide ervaring omtrent drugs en wordt als zodanig ook geconsulteerd. Professor de Wolff wist ons in zijn openingspraatje te vertellen dat er nu een beleidsstuk van de gezondheidsraad klaar is over de drugsscreening. Dit beleidsstuk is nu aangeboden aan de minister van volksgezondheid. In de maand november zal dit stuk openbaar gemaakt worden.

Jellinekliniek

Als eerste spreker kwam Mw. drs.

J.P. Weijers aan het woord. Zij is het hoofd van het laboratorium van de Jellinek kliniek te Amsterdam. Zij belichtte de problematiek vanuit de diverse afkickprogramma's en het bijgebruik van drugs tijdens dit programma van verslaafden. Het Jellinek laboratorium voert bijna 500.000 testen per jaar uit. Het is landelijk zo geregeld dat alle CAD's hun urine naar het Jellinek-laboratorium sturen. Tevens gaf zij aan dat naast de besmetting van hepatitis B of HIV bij verslaafden op het ogenblik hepatitis C besmetting een steeds groter probleem is. Het gebruik van drugs blijft vaak niet bij één middel maar de tendens is naar polydrugs gebruik. Polydrugsgebruik wil zeggen dat er meerdere middelen tegelijk gebruikt worden om zo een versterkte werking van de euforie te verkrijgen. De gecombineerde probleemgevallen worden naar het DLDD laboratorium te Tilburg gestuurd voor nader onderzoek.

Penitentiaire Inrichting

De tweede spreker was dhr. B. Geux, hoofd beschermd wonen van de PI de Bosch-poort te Breda. In Nederland zijn bij diverse Huize van bewaring, Penitentiaire inrichtingen en jeugd inrichtingen aparte afdelingen ingericht met een zogenaamd milder regiem. Deze drugs vrije afdelingen (DVA) geven de gevangene meer kans op af te kicken en zodoende een betere kans om terug te keren naar de maatschappij. Zij komen dan ook minder in aanraking met het harde (drugs)circuit dat in andere gedeeltes van de gevangenis zit. Zijn verhaal ging over de "Chain of Custody" binnen de PI Breda. De Chain of Custody beschrijft het traject van registratie van de urine donatie tot uiteindelijk de uitslag van het urine onderzoek door het laboratorium. Alle handelingen, die hiermee te maken hebben worden voorgesteld als schakels die een hechte ketting(chain) vormen. En men weet *een ketting is net zo sterk als zijn zwakste schakel*. Het is verheugend te zien dat de door ons

aangegeven en beschreven Chain of Custody, die wij op een eerder symposium hebben gepresenteerd zo door hen in de praktijk is toegepast.

DLDD

Als derde spreker gaf ondergetekende, dhr R.Kaletzky hoofdanalist laboratorium ZAMB, aan dat alleen meten niet voldoende was. Juist voor de interpretatie van de getallen zijn de farmacokinetiek van geneesmiddelen en drugs naast onderzoek zeer belangrijke zaken. De kennis hier omtrent is een must om een onderbouwde drugsscreening uit te voeren. Het zelf testen in penitentiaire inrichtingen is daarom een slechte zaak en kan leiden tot niet oordeelkundige conclusies. Ook bij geneesmiddel controle worden testen uitgevoerd in laboratoria waar goed opgeleide analisten werken onder verantwoordelijkheid van een apotheker. Geneesmiddel aanvragen, die niet routine matig uitgevoerd worden in het ene laboratorium worden daarom ook opgestuurd naar een laboratorium dat wel routine en kennis heeft. Door een stuk centralisatie van sommige geneesmiddel aanvragen wordt er know how opgebouwd die belangrijk is voor een juiste interpretatie en goede begeleiding van de patiënt. De kennis die nodig is, wordt vaak opgebouwd door onderzoeken waarbij veel verschillende urine/bloed monsters nodig zijn. Voor dit onderzoek zijn vaak investeringen nodig in kostbare apparatuur. De kennis die dan opgebouwd wordt, komt ten goede aan een adequate begeleiding van de betrokken persoon. Het gaat hier immers om controle van gebruik van gevaarlijke stoffen door de onderzochte personen. Het is daarom ook van belang dat er niet zo maar links en rechts door firma's met onbetrouwbare strips of ogenschijnlijk eenvoudige apparatuur in de diverse inrichtingen getest wordt. Schoenmaker houd je bij je leest! Daarom is versnippering van testplaatsen een ondergraving voor gedegen onderzoek en gaat dit ten koste van de volksgezondheid.

De nieuwste trends kwamen aan de orde zoals paddestoelen, cactussen en ook de door ons gesignaleerde S5 pil. Een nieuwe gesynthetiseerde amfetamine-achtige stof: *methylthioamfetamine*. De Chain of Custody en de diverse onderzoeken en publikaties van het laboratorium gaven aan dat er aan de ene kant al veel bekend was, maar dat we nog steeds een aantal zaken nog niet weten, maar dat de hele drugs-problematiek een blijvend item is en dat er steeds weer nieuwe stoffen op de markt bij komen, die hun weg naar potentiële gebruikers zullen vinden.

Oostenrijk

De laatste spreker was dhr Lt.A. Steinacher, hoofd van de drugsvrije afdeling in de Hirtenberggevangenis te Hirtenberg in Oostenrijk. Sinds oktober 1995 is daar de eerste drugsvrije afdeling binnen de gevangnissen in Oostenrijk gesitueerd. Zijn verhaal ging over het HOE, WAT, WANNEER en WAAR van een drugs vrije afdeling. De opzet van hun antidrugsaanpak en bepalingen kwam in zijn betoog duidelijk naar voren. Het was zeker voor de Nederlandse gevangenis representanten een duidelijk voorbeeld hoe er in de Hirtenberg-gevangenis met dit probleem was omgegaan en hoe dit tot kosten-besparing kan leiden voor de gemeenschap.

Samenvatting

Uit het relaas van de sprekers kwam naar voren dat we heel gespitst moeten zijn op o.a. fraude en dat uitwisseling van ervaring op dit soort bijeenkomsten of door ons DLDD info blad een goede manier is om kennis van de drugsproblematiek uit te dragen. Na een interessante discussie werd tot slot tijdens de borrel door iedereen op informele wijze over de inhoud van deze leerzame dag nagepraat.